

Asia: VN/1347/2021

Oikeudenkäyntikulutyöryhmän mietintö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaarta.

Ehdotuksen mukaan tuomioistuin voisi nykyistä lievemmin edellytyksin kohtuullistaa omasta aloitteestaan määrää, jolla riita-asian hävinnyt asianosainen veloitetaan korvaamaan jutun voittaneen asianosaisen oikeudenkäyntikuluja.

Lisäksi ehdotetaan, että oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tulisi antaa päämiehelleen ennen laajan riita-asian oikeudenkäyntiä kirjallinen

arvio tämän oikeudenkäyntikulujen todennäköisestä määrästä.

Kuluvastuun kohtuullistamisesta

Ehdotuksen seurauksena riita-asian oikeudenkäynnin hävinnän asianosaisen vapauttaminen täysimääräisestä oikeudenkäyntikulujen

korvausvelvollisuudesta olisi nykyistä lievemmin edellytyksin mahdollista. Näin helpotettaisiin etenkin sellaisten asianosaisten tilannetta, jotka joutuvat

taloudelliseen ahdinkoon hävittyään riita-asian oikeudenkäynnin. Koska ehdotus vähentäisi oikeudenkäynnin häviämiseen liittyvää taloudellista

riskiä, se laskisi oikeudenkäyntikynnystä ja edistäisi oikeuden tosiasiallista saatavuutta.

Ehdotuksessa mainitut kohtuullistamista puoltavat tekijät toteutuvat todennäköisimmin juuri sellaisissa oikeudenkäynneissä, joissa toisena

osapuolena on kuluttajan asemassa oleva henkilö. Muutos parantaa kuluttajien mahdollisuuksia vielä asiansa tuomioistuimen ratkaistavaksi ja

toisaalta riitauttaa vastapuolen kanteet tilanteissa, joissa kuluttaja katsoo vaatimuksen perusteettomaksi.

Pääsääntöisesti on tarkoituksenmukaisinta, että ennen oikeudenkäyntiä riidat pyritään ratkaisemaan vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten kuten

kuluttajariitalautakunnan suositusten avulla. Mietinnössä todetaan, että kohtuullistaminen voisi olla jatkossakin perusteltua myös kuluttajan hävitessä

jutun, jonka kuluttajariitalautakunta olisi aikaisemmin ratkaissut hänen edukseen. Voidaan olettaa, että vaihtoehtoisen riidanratkaisuelinten

suositusten huomioiminen eräänä kohtuullista puoltavana seikkana vaikuttaa siihen, että elinkeinonharjoittajat noudattavat useimmin niiden

suosituksia.

On tavallista, että kanne laitetaan vireille summaarisella haastehakemuksella vaikka kuluttaja on nimenomaisesti riitauttanut asia.

Näissä tapauksissa velkojat laiminlyövät yleisesti myös velvollisuutensa selvittää asiaa kuluttajalle ennen oikeudenkäyntiä. Ehdotuksen perustelujen

mukaan kohtuullistaminen on mahdollista pelkästään siitä syystä, että voittanut asianosainen ei olisi lainkaan myötävaikuttanut asian

selvittämiseen ennen oikeudenkäyntiä. Muutos parantaisi kuluttajien mahdollisuuksia riitauttaa perusteitaan epäselvät velkomuskanteet.

Oikeudenkäyntikuluarviosta

Oikeudenkäyntikulujen määrää koskevasta arviosta on paljon hyötyä oikeudenkäyntiä harkitsevalle riidan osapuolelle. Se lisää hänen

tietoisuuttaan oikeudenkäynnin hinnasta. Tämä puolestaan parantaa hänen mahdollisuuksiaan arvioida realistisesti oikeudenkäynnin hänelle

aiheuttamaa taloudellista riskiä ja tehdä oikeudenkäyntiä koskevia perusteltuja päätöksiä. Se myös ehkäisee häntä joutumista yllättäen

mittavaan kuluvastuuseen. Oikeudenkäyntikuluarvion antaminen nostaa oikeudenkäyntikulukysymyksen esille siinä vaiheessa prosessia, kun oikeudenkäyntikulujen aiheutumiseen vielä voidaan vaikuttaa.

Oikeudenkäyntiä harkitseva voi lisäksi omia oikeudenkäyntikulujaan koskevan arvion perusteella tehdä suuntaa antavia päätelmiä vastapuolensa oikeudenkäyntikulujen määrästä.

Yhteenveto

Ehdotettu muutos edistäisi kuluttajien tosiasiallista pääsyä tuomioistuimeen ja vaikuttaisi oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumiseen. Tämän

lisäksi muutos parantaisi kuluttajien tietoisuutta oikeudenkäynnin kustannuksista ja parantaisi heidän mahdollisuuksiaan vaikuttaa

oikeudenkäyntikulujen määrään. Ehdotusta voidaan pitää kuluttajien edun mukaisena. KKV kannattaa mietinnön muutosehdotusta sellaisenaan.

Mäkelä Marina
Kilpailu- ja kuluttajavirasto